

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Julius' 8-dikán, 1825.

Török's Görög hadi történetek.

Már két versben meglehetősen kiterjedéssel írtunk a' Modoni tengeröbölben Május 12-dikén éjjel előfordult verekedésekről; utóbb az Austriai Arethus Kommandásának Májor Bandierának tudósításából adtuk ki némelly kivonásokat: hanem mint hogy illy fontos tengeri verekedés talám még ezen egész Török-Görög hadakozás alatt elé nem fordult, méltónak tartjuk már most a' Májor Bandiera tulajdon tudósítását is a' hozzátartozó toldalékokkal együtt, önn' kifejezései szerént fordítva kiadni, mint itt következik: — „

„A' Zeai tengerről Május' 28-dikán 1825-ben. Mihelyest parantsolatot vettem, a' Napoli-di-Romaniai öblöt 8-dikban este azonnal oda hagytam 's Modonhoz eveztem, hol 12-dikben délután 4 órakor vasmatskákön megállottam. Vénetikónál 2 Görög hajót láttam evezni, midőn más 25-mak Sapienza szigetétől dél-nyugat felé valami 15 mérföldnyire eveztek alá's-fel. Midőn Modonhoz közelíttem 30 Török hadi hajókat láttam Modontól nyugotra la viro z ni (jobbra-balra tsavarogni). A' kikötőhely' torkolatján kívül az öbölben vasmatskákön állottak egy frégát, egy nagy Gabarre, több Korvették, Briggek, és szállítóok, mind Algiriai hajók. Itt láttam állani a' Courier nevű Belga Brigget is (a' Kapitány Rottiers vezérlése alatt). Itt esett értesemre a' kikötőhely' Kommandásától, hogy Ibrahim Basának kevéssel az előtt az a' szerentséje volt Navarinnál, hogy

Ó-Navarint és a' Sphagia szigetén lévő erősséget rájokrohanással elfoglalta, 's 1500 Görög fegyveresek estek hozzá fogságra; kik közzül Ibrahim 750 embereket, tudniillik az Ó-Navarinben találtatott egész őrző serget elbótsátotta, 's már ekkor maga Navarin vára is kapitulálási ajánlásokat tett vala. En embert küldöttem ki a' szározra az Ibrahim Ágenssihez olly izenettel, hogy tartson számomra egy lovat készen, hogy más nap' reggel az ő Urához mehessenek, a' ki Navarin mellett lógerezett. —

„Estvéli 6 óratájban egy Görög Brigg mutatta-meg magát a' Sapienza és Cabre-ra szigetek között lévő tsatornán, mellyet az Algiriai frégát 's egyéb néhány hadi hajók meglátván, a' helyett hogy az ellenséggel szembe szállottak volna, inkább a' szabad tengeren kerestek menedéket, 's e'képpen könnyűvé tették a' Görögöknek, hogy Gyujtójikat a' több Török hajókra, mellyek nem illy könnyen szaladhattak széllyel, kibótsáthassák, a' hova járult, hogy 6 és egy fertály óratájban jó erős dél-keleti szél támodván, nagy segítségére volt a' Görögöknek abban, hogy az ő itt lévő egész hajós tsapatjok a' nevezett tsatornán által a' Modoni öbölbe béronthasson. Mint hogy Sapienza szigete ezen öbölhöz nagyon közel esik, a' szél pedig a' Görögöknek nagyon kedvezett, kevés idő telt benne, hogy a' Görög hajók 's kiváltképpen az ő előre bótsátott Gyujtójik hozzánk olly közel érkeztek, hogy, mivel a' Török hajókról's Battériákrol az ágyukréájok szüntelenül tüzeltek, mi is egyszerre nagyon

veszedelmes állapotban szemléltük lenni magunkat. —

„Egy Gyújtó, melly tsak valami ár-
bótz-kötélnyi távolságra vala töllünk,
azt az Ásia nevű Török nagy Gabarre-
hajót vette erányba, melly a' mi hajónk
hátsuljától nem messze állott. Én, hogy a'
szemünk előtt álló veszedelem elől kiáll-
hassak, azonnal elvagdaltattam vasmats-
kájink' köteleit, 's minden vitorlákat szél-
nek eresztetvén Sapienza' szigetének nyú-
goti foka felé hajtattam, hogy a' szélnek
segedelmével a' két ellenséges tsapatok köz-
sül kimenekedhessek. A' Belga hajó is tús-
tént elvagdaltatta vasmatskájának köteleit,
's azon iparkodott, hogy mennél hamarabb
oda hagyhassa a' veszedelmes öblöt. —

„Kivezésünk közben jól láttam, mi-
ként akasztotta össze magát az első Gö-
rög Gyújtó az Ásiával, 's miként kötöz-
ték magokat hat más Gyújtók ugyan an-
nyi Török Korvettékhez és Briggekhez,
melly közben az egyéb Görög hajók meg-
szűnés nélkül lövöldözték a' kártátsokat és
ágyugolyobisokat a' Török hajókra. —

„Én egy ideig, tudniillik míg Sapi-
enza szigetéhez érkezhettem, éppen a' Gö-
rög és Törökök tüze között voltam. Görög
Kapitány Tomási noha jól láthatta hogy
az én hajóm nem tartozik a' Törökökhöz,
mivelhogy a' nagy zászlóm ki volt füg-
gesztve 's nem is egy erányban eveztem a'
Törökökkel, tsakugyan még is néhány ágyú
és puskalövéseket tétetett ellenem, de a'
a' nélkül, hogy golyobisai bennünket ér-
tek volna, pedig olly közletről tüzeltetett,
hogy némely golyobisai a' hajóm felett re-
pültek által. A' Belga Briggre is rá tüzel-
tek a' Görögök. Én azonközben lehető ipar-
kodással eleveztem a' két tsatázó sereg
közül dél felé, úgy hogy nem soká nem
szolgált hozzám egyiknek is a' golyobisa. —

„Nyóltz óra vólt midőn az Ásia a'
levegőbe felrepült 's vallami 11 oráig még
10 más hajók lobbantak 's repültek fel-

vagy égtek-el hasonló módon. Az én em-
bereim midőn az Arethusával éppen a'
tsatázók közzé szorúlva lévén a' golyobi-
sokat magok körül rebdesni szemlélték,
megrettenthetetlen bátorságot mutattak, 's
olly serényen és pontossággal láttak az evezé-
si munkához, a' milyent tsak tengeri szolgál-
latban Veteránussá lett katonáktól lehet
várni.

„Én 13-dikban viradóra ismét vissza-
tértem az Arethusámmal Modon felé, 's
9 óratájban szembe találkoztam a' Görög
sereggel. Kapitány Tomási úgy intéztette
evezését, hogy hozzám közelithessen, 's
maga a' Kapitány, ki az esmeretes Can-
diai Insurgens Vezér-Tomásinak rokon-
unokája, az Arethusára által jővén leg-
betsületesebb kifejezésekkel engedelmet
kért, hogy az előbbeni tsatában az Are-
thusát Török hajónak lenni gondolván, ar-
ra réa tüzeltetett, ajánlván, hogy ha ta-
lám golyobisai valami kárt okoztak volna,
azt telyesen vissza fogja téríteni. —

„Én elejibe terjesztettem néki, hogy
kifüggesztett 's lobogó nagy zászlónkrol 's
abból is, hogy fordulásainkat a' Törökök-
kel nem egy erányban tettük, könnyű lett
volna megesmerni azt, hogy az én hajóm
Austriai légyen; hanem ezt én most
ennyibe' maradni hagyván, mászszor az
e' féle tselekedeteknek következesit jobban
meg kell gondólni, mert az illy megtéve-
déseknek gyakran kedvetlen lehet a' ki-
menetele; kárt azonközben az Arethusa
semmit se vallott. Megjegyzésre méltó,
hogy a' Görögöknek múlt estvéli szeren-
tséjükért semmi elragadó öröme fokadni
nem vettem eszembe ezen Kapitányt, sőt
úgy látszott, hogy, én nem tudtam miért,
de szomorkodik és mély gondolatok fo-
rognak elméjében. Meg kérdeztem tehát
szomorkodásának okát, 's ő minden tétová-
zás nélkül megvallotta, hogy a' Görögök
Ibrahim Basának Moréán tett szerentsés
előmenetelei miatt éppen most nagyon ter-

hes környülállások közzé jutottak, kiváltképpen azért, hogy néhány legjobb Generálisai elfogattattak, és hogy a' Moréai seregek az Egyiptomi jó lovasságtól 's az ő gyalogjaiknak Európai módra dolgozó bajonétjaiktól megfélemlvén, nem jó szívvvel állanak-ki elejübe a' tsatázó mezőre. Végezetre még egyszer botsánatot kérvén a' történt hibáért, vissza ment hájójára. —

„En Május' 14-dikén déltájban ismét kivetttem vasmatskájimat a' Modoni öbölbe', 's itt esett értésemre, hogy a' Törökök' vesztese 12-dikben estve az Ásia nevű nagy Gabarréből, 3 Korvettéből, 3 Briggekből, 's 4 Török és 2 Jóniai szállító hajókból állott: hanem Modon vára és városa semmi kárt nem vallottak.

„Május' 15-dikén kimentem Ibrahim basához, a' ki engem' megkülömböztetett betsülettel fogadott. Az Egyiptomi ármádának Lógerén lovagoltam által, és én azt egészen Európai módra láttam elintéztetve lenni. Ezen ármáda áll: 13,000 gyalogokból 's 1200 lovasokból. Beszélttem mind azokkal az Európai származású tisztekkel, kik most az Ibrahim Basa szolgálatjában vagynak, 's név szerént azon LaSève nevű Frantzia Ex-Obersterrel, a' ki most Solimán-Bei nevezet alatt katonáskodik ezen Egyiptomi ármádánál. Ezek mind azt mondták nékem, hogy az Arabsok jól verekednek, a' betsületre nagyon vágyódnak, könnyen tanulnak, 's a' háború inségeit, a' hideget meleget, az éhséget, szomjúságot türelemesen szenvedik. Mindnyájok bámultak, midőn látták hogyan viselték magokat azon lovag-öszszetsapásban, melyben Ibrahim Basa személyesen vezérkedett; e' volt a' Forgi mellett történt csata. Az eleségi intézetek olly jók, hogy egy nap sints, mellyen Egyiptomból gabonával rakodott hajók ne' érkeznének Modonhoz. —

„A' foglyokat nagyobbára hazájokba botsáttatja Ibrahim olly utasítással, hogy a'

revolütziós időkben miveletlen hagyott földjeiket műveljék-meg. Láttam az Ibrahim táborában a' fogságra esett Hadschi Christót, a' két Zafir opulót (Nicolót és Panajótit), 's a' Mainai Beinek egy unoka ötsét. A' több vezéreket honnyokba botsátotta Ibrahim 15 más Mainaiakkal, kiknek drága ruhát és fegyvert is ajándékozott. Több az, hogy még azt a' Modoni Görög Püspököt Gregorióst sem bántotta, a' ki Ó-Navarinban esett most fogságra, 's a' ki három esztendőknél előtte, midőn a' Görögök Navarint megvették, a' Török asszonyokhoz 's gyermekekhez nagy kegyetlenséggel viseltetett.

„Ibrahim Basával tartott beszélgetésemnek vége felé ő elé hívatta Hadschi Christót 's a' Modoni nevezett Püspököt, parantsólta nekik, hogy kíséret alatt menjenek-el a' Navarini kapu elejébe 's jelenttsék-meg az abban lévő Görög őrző seregnek, hogy ő (Ibrahim) nékik a' tengeren Kalamatába szabad elevezést enged, de fegyver nélkül. Ha pedig ezen ajánlást megvetik a' Görögök, ő azonnal rárohanás által veszi-meg a' várat, 's az utolsó emberig mindnyájokat kardra hányatja. Én pedig vissza tértem az Arethúzához.

„Május' 16-kán reggel megérkezett az Amaranthe nevű Frantzia Goelette az Egyiptomi tengerről a' Modoni öbölbe, 's vasmatskájit kivetette. Dél után levelet vettem Modonból, melyben kéretett Ibrahim Basa, hogy ismét mennék-ki a' szározra 's lennék jelen a' Capitulatzión, melly Navarin alatt a' Török Lógerben az ő első Agensének Ahmed Efendinek sátorában a' Navarini Görög Deputátusokkal fog köttetni. Ezen Deputátusok eleintén nem akarták alá írni azt a' feltételt, hogy fegyvereiket letegyék, de végre ebben is megegyeztek, olly feltétel alatt, hogy Austriai és Ánglus kereskedő hajók az Arethúsa és Amaranthe oltalmazása alatt vigyék-el őket Kalamatába, hogy útjokban a' tengeren a'

Török hajók miatt semmi bajok ne eshessek. Ibrahim úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy réa áll ezen feltételre, tsak én és a Frantzia Kommandáns egygyezzünk meg benne. A' mi engemet illetett, úgy ítélttem, hogy nem volna miért meg ne tselekedjem ezen kívánságot, tsak azt kértem ki hogy Ibrahim Basa írásban adja, hogy eztt öllem mind két alkúvó rész kívánja. Az Amaranthe Kommandánsa is réa állott a' dologra.

„Május' 17-dikén semmi megjegyzést érdemlő történet nem fordult elé; 18-dikben megérkeztek a' Sybilla nevű Anglus frégát 's egy Korvette a' Kapitány P e h e l vezérlése alatt az öbölbe, 's a' Kapitány a' Korvette Kommandánsával kiment a' szározra, hogy Ibrahimnak az ő sergei által nyert győzedelmeihez szerentsét kívánjon. Ezek 19-dikben által eveztek Korfuba, hol a' Jóniai Anglus Lord-Bíztoš Á d á m s' felesége a' Sybillára felülvén onnét Triest felé útnak indult.

„Május 20-dikán reggel én és az Amaranthe' Kommandánsa a' Modoni öblöt elhagyván Navarinhoz evezünk, hogy a' Görögöknek ezen várbol lejendő kijöveteleken 's hajóraüléseken jelen legyünk. Elbámultunk a' jó renden, mellyel a' várnak általvétele véghez ment, 's az Egyiptomiaknak a' felsőbbek eránt viseltető engedelmességeken. Mi 20-dikban délben már vasmatskákön állottunk az öbölben, hanem Navarinak általadatása tsak 23-dikban eshetett meg, azért, hogy a' kereskedő hajók, mellyeknek a' Görög örző serget fel kellett venniük, tsak 22-dikben estve érkeztek meg, a' melly napon egy Anglus hadi Brigg is érkezett meg ugyan oda, hogy Ibrahimtól egy Anglus kereskedő hajót, a' melly Navarinba a' Görögöknek eleséget akarván beviinni, az Egyiptomi hadi hajók által elfogatott, vissza kívánjon. Ibrahim Basa különösen megkérte engem' és az Amaranthe' Kommandánsát, hogy legyünk

jelen a' Görög örzőseregnek kijövetelén 's hajókra ülésén. Meg kell vallanom, hogy a' kijövä Görögök ellen valaki legkissebb méltatlanságot elkövetni mérészlett volna; ámbár a' Capitulatióban meghatározott vala, hogy az örző sereg fegyvereit letegye, tsak ugyan még is megengedte Ibrahim Basa, ki ezen seregnek kijövetelét maga személlyesen, sergei előtt lóháton ülve szemlélte, hogy mind azok a' Görög katonák, kik arra engedelmet fognának kérni, fegyvereiket elvihessék, úgy hogy az örző seregnek egy-harmad része fegyveresen ült hajóra. —

„Mikor kijött a' Görög sereg, annak egyik legvitézebb vezérét T a t r a k k ó t 's a' Mainai Petró Bei' fiját maga elibe hívatván Ibrahim, kinyilatkoztatta nékiük, hogy addig, míg a' Görög országlószék Selim és Ali Basákat, kiket Nápolinak elfoglaltatásától fogva törvénytelenül magánál tartóztatott, vissza nem bocsátja, addig ő is magánál a' Lógerbén fogja őket mint kezeseket tartóztatni. Azután sátorába menvén Ibrahim, kért engem' 's az Anglus és Frantzia hajós Kapitányokat, hogy mennyünk utánna, a' hol kinyilatkoztatta nekünk, hogy ő ezen Görög vezéreknek ott tartóztatására a' Görögök szavaszegősége által kényszerítették, de egyszersmind betsületére ígéretet tesz' nekünk, mint az Európai három elsőbb nemzetek' tisztjeinek, hogy mihellyest a' nevezett két Basák elbocsátatnak, ő is azonnal elbocsátatja Tatrakkót és a' Mainai Bei' fiját, de a' kik addig is egész betsülettel fognak láttatni, 's az ő tulajdon konyhájáról tartatni. —

„Május' 23-dikán délig elvégződött az 1100 emberekből álló örző seregnek egy Austriai és két Anglus kereskedő hajókra lett felülése, a' melly hajók a' Navarini öbölből, mint az egygyezés tartotta az Arethusa és Amaranthe' oltalmazások alatt, azonnal kiveztek, 's már estvéli 10 óra-

Kor, igen kedvező szelünk lévén, a' Koroni öbölnél evezünk, 's mint hogy már itt a' Görögöknek a' Törököktől nem lehetett félni, én és a' Frantzia Kapitány a' kereskedő hajókat magokra hagytuk, hogy útjokat Kalamáta felé folytassák, mi pedig Smyra felé vettük evezésünket. —

„Május' 24-kén reggel egy Görög (Speziai) hadi Briggel találkoztam, melynek Kapitánya hozzám a' hajóra jöven Navarin várának állapota felől tudakozódott, 's minekutánna töllem mindeneket megértett, nagy szomorkodással mondta, hogy nékiek sokkal több veszedelmet okoz az egymás között való egyenetlenkedés, mint az egész Egyiptomi armáda, és ők sokkal inkább félhetnek attól mint ettől. Mondta, hogy ő most egyenesen Kalamatába veszi útját 's kieszközli, ha lehet, a' két Basáknak elbocsátását, kiket a' Görögök a' Capituláció ellen mind ez ideig magoknál megtartottak, tsak hogy Ibrahim is bocsássa-el Tatrakkótés a' Petró Bei' fiját, kiket a' Görögök nagyon becsülnek.

„Az Egyiptomi hajós sereg most 11 fregátokból és 62 kisebb szerű hadi hajókból, tudniillik Korvettékből, Briggekből és Goelettékből áll.“

Ezen tudósításhoz mellékelve voltak a' Capitulatio; a' Navarin várában találtatott holmiknek laistroma, 's az az irás, mellyet Májor Bandierának, az ő kívánságára Ibrahim Basa arról adott, hogy ő kívánta, hogy a' Görög őrzőserget Navarinból Kalamatáig az Austriai és Frantzia Goelették kísérik-el.

Hydrai ujságok is érkeztek Bétsbe, mellyek között a' legújabb Május' 23-dikán nyomtattatott. Egyikben ezek között az adatik elé szomorú módon, hogy Ó-

Navarinnak 's Sphagia szigetének Ibrahim Basa által lett elfoglalása mitsoda környülállások között történt. — Találtatik ugyan ezen Hydrai újságlevelekben a' Modoni tengeri tsatárol is egy örvendetes tudósítás 'smég annál is kedvezőbb a' Görögökre nézve, mint milyen a' Belga Kapitány Bottiersé volt. Mi ezt is ide tesszük a' Hydrai ujság szerént, de olly megjegyzéssel, hogy Olvasójink az Austriai Májor Bandiera' tudósításából ítélik-meg, hogy mi igazság van benne 's mi nints. A' Görög tudósítás így hangzik: — „

„Első hajós szakasz. Almyra Máj. 14-kén 1825-ben. Mi tegnap előtt az Egyiptomi hajós seregnek nagy részét Modon felé evezni szemlélvén, azonnal szelnek eresztettük vitorlájinkat 's a' Sapienza sziget' tsatornáján által estvéli kedvező szelnek segedelmével utánna evezünk, 's ezen egész Egyiptomi osztályt Modon vára alatt állva, beértük, 's vakmerően néki hajtottunk; a' vár tsak egy pár ágyulövést tett reánk; ennyiből állott egész magavédelmezése. A' mi Gyujtó-hajós Kapitányaink, az alatt, míg egyéb hajójink a' kikötőhely' torkán kívül álló ellenséges hajókkal viaskodtak, tüzet vetettek az ellenséges hajós seregnek egyéb részére 's azt egészen felégették; 20 hajókat égettek-fel, úgy mint egy 2 emeletűt, 2 fregátot, 2 Korvettét, több hadi Brigget 's szállító hajókat. Ezen vitéz Gyujtó Kapitányoknak neveik: az ifjabb Politi György, Pipinós András, Dinama Anagnosti, Tsapeli Dimitri, az ifjú Bikós Antal, és Spachi Marini. —

„Hanem, mint látszik, az Isteni Igasság nem elégedett-meg azzal, hogy ellenségeinket ennyire megrontotta; a' rettenetes tűz Modon várára is kiterjesztette magát, 's rettenetes következéseket vont maga után. Egész Modonban öt órát tartott az égés; végre meszsziről szörnyű tsattanást 's lobbanást hallván azt hoztuk-

ki belölte, hogy a' várbéli puskaapor-magazinum vetett lángot, 's az ott találtató Egyiptomi életes és munitziós magazinumokkal együtt mindent semmivé tett.

„Lehetetlen meghatározni mind azoknak számát, kik a' tűz' áldozatjává lettek; közzülünk tsak terhes sebet se kapott senki, mellyet annak köszönhetünk, hogy az ellenséget nagy hirtelenséggel leptük-meg, a' ki e'-miatt megzavarodván, védelmezni se tudta magát. Most az Egyiptomi hajós seregnek minden egyéb tsapatjai a' Navarini öbölben tartózkodnak, és mi tsak kedvező alkalmatosságot várunk, hogy ezekre is rájuk ronttsunk.

(Ezen tudósításnak tsak azzal a' részével ellenkezik a' Májor Bandiera' tudósítása, a' melly Modonnak elégését illeti. — Kétség kívül a' Görög tudósító is ennyiben a' Kapitány Rottiers hamari tudósítása által tsalatott-meg).

Lombard Velencei Királyság.

A' Mailandi ujságban illy tudósítás találtatik Páviából Jun. 27 dik napjáról: — „

„Valóságos szomorkodással kéntelenítettünk említeni, hogy a' tsendesség és jó rend, melly ezen városban régtől fogva fennállott, e' hónap' 23-dikán megzavarták egy olly történet által, milyenek némelykor az ifjúságnak felhevült képzelődése által szoktak okoztatni. A' tartománybéli Tiszti kar Jun. 17-dikén közönségesen kifüggesztetett Hirdetés által meghatározta vala azon helyet, hol a' Tsatornában feredni lehet, 's azt minden más helyeken megtiltotta. Tudtára esvén azonközben, hogy némely ifjak a' titalommal nem gondolván, a' Tsatornának valamely veszedelmes részében ferednének, 's az ahoz közel lévő közönséges sétáló helyen még botránkozásra is okot szolgáltatnának, belső bátorságra ügyelő katonákat küldött oda, hogy vegyék elejit a' rosznak. A' kiküld-

tett Strázsák 10 tanuló ifjakat leptek-meg a' tilalmas ferdőn, 's a' Delegatziói házhoz kísérték őket. Sok ifjak kik azon utzán állottak, mellyen a' nevezett ház felé vittek a' tanulókat, össze szaladtak 's azt kivánták a' Rektor Mágifikustól, hogy az ő tanuló társaiknak elbotsáttatását haladék nélkül eszközölje-ki, 's meg nem gondolván, hogy kissebb véteknek tételében is szükséges az indítókat esmerni, a' magok semmi okos megfontolást meg nem engedő ifjai felhevültségekben a' Delegatziói házhoz tolakodtak 's az annak kapuja előtt álló strázsát boszszúsággal illették. A' boszszantásból kövel való hajgálás következett, melly miatt a' strázsák kéntelenek valának a' csendességrontókat puska lövésekkel kergetni-el, melly közben két ifjak megöletettek 's néhányak megsebesedtek. Az elősietett fegyveres segítség 's a' polgári és katona előljárók ugyan nem soká oda vittek a' dolgot, hogy a' csendesség 24-dikben meg nem háborittatott, 's a' tanulók ezen napon 's még 25-dikben dél előtt, letzkéken is megjelentek, hanem ekkor estve felé ismét feltüzesülvén a' strázsa ellen az említett ház előtt 's még egy le 's feljáromó vígyázó tsoport (patronille) ellen is a' boszszantást és támodást gondolatlan főszédelgéssel ismét megújították, melynek ismét puskatüzelés lett a' közetkezése, 's négy tanuló megsebesedtek: de azután többé semmi öszszetolakodás meg nem engedtetett, és valamint Jun. 26 dika úgy a' következett éjszaka is a' csendességnek megháborittása nélkül teltek-el, 's reménség vala, hogy az e'-féle botránkoztató történetek többé nem fognak eléfordúlni, 's hogy a' tanuló ifjúság a' józan megfontolás által vezéreltetvén jó rendtartás 's engedelmeskedés által azon fog iparkodni, hogy mostani gondatlan tselekedetét jóvá tegye, meggyőződévén a'-felől, hogy az e'-féle kibotsáttatásokból mindenkor legnagyobb kár szokott az indítókra és ingerlőkre következni.“

Comóbol érkezett tudósítások szerint Császár és Császárné Ő Felségek Jun. 27-kén délelőtt 10 órakor ezen városba kívánt jó egészségben megérkezvén legnagyobb örvendezéssel fogadtattak. Egy órával azután Ferencz Károly Ő Fő Hercegsége is megérkezett Hitvesével Sofia Fő Herczegaszszonnyal, 's azután Ő Felsége a' Pármai Herczegaszszony is. Ezen utolsó Bellagióból jött. A' Vice-Király és Hitvese kevéssel a' Felségek előttérkeztek-meg. Estvére az egész város 's a' kikötőhelyben találtatott minden hajók, 's minden szomszéd halmok és falusi épületek pompásan megvilágosítottak.

A' Mailandi ujságban ezek találtattak Jun. 30-dik napján a' Felségeknek Comóban való foglalatoskodásaikról: — „

„Császár Ő Felsége a' Vice-Királytól 's a' tartományi Cs. K. Delegátustól kísértetve 28-dikban reggeli 8 órakor a' Lyceumot nézte-meg 's az ott találtató nevédeknek eiömenetelével való telyes megelégedését kinyilatkoztatni méltóztatott. Onnét a' mind két nemen lévő gyermekek fő Normális Oskolájokba ment, 's ott is egy darabig tartózkodott. — Azután a' Comaschitol 1817-ben fundáltatott beteg- és dolgozó-háznak vala a' Császári látogatás által való megtiszteltetéshez szerentséje, melynek minden állapoti minémüségeit szemügyre vette a' Monárkha, 's ezen magános intézetnek jól tévő munkásságával való felséges megelégedését is kegyelmesen jelenteni méltóztatott. —

„Császárné Ő Felsége ugyan ezen napon délelőtt a' Vice-Delegátustól kísértetve azon Salésiának' Klastromát nézte-meg, a' melly Császár Ő Felségének kegyessége által 1815-ben helyre állittatott, 's azután az éppen szegény vagy legalább semmi ahoz való tehetséggel nem bíró árva leánykák' tanittatására rendeltetett Conservatoriumot méltóztatott meg szemlélni. Innét az aszszonyi fő Normális Oskolába,

innét pedig a' fennebb említett beteg- és dolgozó-házba ment Ő Felsége. Azután a' Püspöki templomba ment Isteni tiszteletre, hol belső, lelki ajtatossága 's kegyessége által minden jelenlévőknek épületes példát mutatott. —

„Ferencz Károly Cs. Fő Herczeg 's Hitvese a' Cs. Fő Herczegné ugyan ekkor Mise-halgatás után hajókázással töltötték idejüket a' Comói tón, 's onnét a' Pliniana, Este és Tanzi nevű majoroknak, Villáknak, megnézéssekre mentek. —

„Császár Ő Felsége ebédjére méltóztatatta ezen napon a' Püspököt, a' tartományi Cs. K. Delegátust, a' Vár-kommandánst, az Apollatorium' Elölülőjét, a' Podestát és Gróf Porrót, kinek házában szálláson voltak Ő Felségek. —

„Ebéd után időtöltési hajózásra ment ki Császár Ő Felsége a' tóra 's az annak partjain fel 's alá tolakodó sokaságnak leírhatatlan örvendező kiáltásai által köszöntetett. —

„Császárné Ő Felsége ezen délutánt a' betegek' és talált-gyermekek' közönséges ispolyának 's azután a' Szent-kereszt-kápolnájának 's a' Lyceumnak meg szemlélésére fordította: Ő Felsége a' Pármai Herczegaszszony pedig Vice-Királyné Ő Fő Herczegaszszonyságával elébb a' Don Venini Carló Villáját 's azután a' Baradellói kastélyt látogatták-meg, honnét a' Comói tónak nagy részét 's partjainak képfestéssel vetélkedő vidékeit gyönyörködve lehet szemlélni. —

Az egész város 's a' théátrom, melyet a' Felségek ezen estve jelenléteikkel megtiszteltek, ismét gazdagon megvilágosítottak.

A' Páviai tanulók az utóbbi tudósítások szerint többé nem újították-meg a' lármát.

B é c s.

Klémentina Cs. Fő Herczegasszony a' Salernói Herczegné, Jul. 5-dikén Mailandból kívánt jó egészségben meg érkezett a' Béts mellett lévő Schönbrunni Cs. Kastélyba.

Magyar Ország.

Don Miguel Ő Portugalliai Királyi Herczega, a' ki egy idővel ez előtt Bétsből Erdélybe vette vala útozását, 's egyszersmind Magyar ország alsóbb vidékeit is bejárta, Jun. 29-dikén estve Pestre vissza érkezvén, a' Vadász-kürt nevű Vendégfogadó házba szállott-bé. Ő K. Herczega Herczeg Béja név alatt incognitó útozik. Minden itt találtató nevezetéseket szorgalmasan meglátogat és vizsgál.

„Kassáról Junius 21-dikén. Tegnap a' Kassai Királyi Akademia érzékeny kárt vallott, midőn Nagy Tiszteletű Tudós Kmeth Dániel, az Ajtatos Iskoláknak Szerzetes Papja, és ezen Kir. Akademiában a' Mathesisnek rendszerént való Tanítója forró nyavalyában közzülünk munkás életének, 's a' köz jóra törekedő buzgó igyekezetének 42-dik esztendejében kihalt. A' szelíd maga viselet, a' hivatalbeli szorgalmatosság, tiszta példás élet és jeles tudomány őtet mind az Ifjúság, mind a' Tanító társak előtt igen kedvessé tették, úgy hogy az ő elvesztését mindnyájan sajnosan érzik. A' boldogult, Brezno-Bányán született 1783. Jan. 15-kén, a' Szerzetbe lépett 1799. Nov. 1-ső napján. A' próba,

esztendőket példásan kiállván Korponán és Kőszegen, Tanítványainak nagy előmenetelével a' Grammaticális Iskolákat 4 esztendeig tanította: utóbb a' Filozofiát Váczon olly ditséretesen végezte, hogy abból a' Pesti Universitásnál a' Doctori koszarút megnyerné; a' Theologiát Nyitrán nagy előmenetellel végezte, és 1810-ben, Szerzetes Előljárói által arra választatott, hogy Budán a' Csillag vizsgálás' tudományai tanulja, hogy ennél fogva a' Hazának különös szolgálatokat tehessen. A' bőlts Előljárók elérték benne eséljokat, mert ő tanulását elvégezvén, szoros vizsgálat után a' N. M. Kir. Helytartó Tanács által 1812-ben érdemesnek találtatott, hogy a' Csillagvizsgáló Torony' Praefectusa mellé segédül rendeltessék. — Hivatalát ritka szorgalmatossággal, fáradhatatlan buzgósággal, és a' viszontagságok alatt sem tsüggedő alhatatossággal viselte; mert 1821-ben Astronomiai észrevételeit, mellyeket a' Sz. Gellért hegyén tett, a' köz használlásra kiadta; így 1823-ban a' közönséges értelemhez szabott Astronomiai tanítását. Mind a' két munka tsinosan kijött a' Magyar Universitas Typographiájában Budán, és megbizonyította, hogy ő mind a' Hazának használni, mind a' Szerzetnek ditsőségét nevelni híven igyekezett. 1823-ban felséges rendelés által a' Kassai Akademiához az elmélkedő és gyakorló Mathesisnek Tanítójává rendeltetvén, itt a' köz jóra termett Férfiú tellyes lélekkel igyekezett megfelelni kötelességének, és tulajdon hivatalán kívül még az Akadémiai Exhortátorságot és a' Hittudományt tanító Hivatalt is ditséretesen és hasznosan viselte. Illy szép érdemektől kitagadhatná meg holta után is a' méltó tiszteletet?“